Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2010–2011

32 317 JBZ-Raad

AL

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 24 mei 2011

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking[1], voor Justitie[2] en voor de JBZ-Raad[3] hebben tijdens een gezamenlijke vergadering op 12 april 2011 de brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 1 april 2011 inzake de regeringsreactie op het AIV-advies over piraterijbestrijding[4] besproken.
Naar aanleiding daarvan hebben zij de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie op 19 april 2011 een brief gestuurd.

De ministers hebben op 20 mei 2011 gereageerd.

De commissies brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Christward Gradenwitz

[1] Samenstelling Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking:
Van den Berg (SGP), Dupuis (VVD), vac. (VVD), Vedder-Wubben (CDA), De Graaf (VVD) voorzitter, Van Driel (PvdA), Eigeman (PvdA), Kox (SP), Ten Hoeve (OSF), Staal (D66), Franken (CDA), 1e ondervoorzitter, Thissen (GL), Russell (CDA), Willems (CDA), Van Kappen (VVD), Haubrich-Gooskens (PvdA), K.G. de Vries (PvdA), Elzinga (SP), Smaling (SP) 2e vice-voorzitter, Vliegenthart (SP), De Boer (CU), Kuiper (CU), Böhler (GL), Koffeman (PvdD), Yildirim (Fractie-Yildirim), Flierman (CDA),Tiesinga (CDA), Knip (VVD).

[2] Samenstelling Justitie:
Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Tan (PvdA), Van de Beeten (CDA) voorzitter, Broekers-Knol (VVD), Doek (CDA), De Graaf (VVD), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Westerveld (PvdA) vicevoorzitter, Staal (D66), Franken (CDA), Van Bijsterveld (CDA), Janse de Jonge (CDA), Duthler (VVD), Haubrich-Gooskens (PvdA), De Vries (PvdA), Ten Horn (SP), Peters (SP), Quik-Schuijt (SP), Lagerwerf-Vergunst (CU), Böhler (GL), (CDA), Strik (GL), Koffeman (PvdD), Yildirim (Fractie-Yildirim).

[3] Samenstelling JBZ-Raad:
Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Van de Beeten (CDA), Broekers-Knol (VVD), Eigeman (PvdA), Kox (SP) voorzitter, Staal (D66), Franken (CDA) vicevoorzitter, Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Van Kappen (VVD), Haubrich-Gooskens (PvdA), Meurs (PvdA), K.G. de Vries (PvdA), Peters (SP), (PvdA), Reuten (SP), Vliegenthart (SP), Kuiper (CU), Lagerwerf-Vergunst (CU), Böhler (GL), Strik (GL), Koffeman (PvdD), Yildirim (Fractie-Yildirim), Tiesinga (CDA), Knip (VVD).

[4] Zie E090330 op www.europapoort.nl

kst-32317-AL
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2011

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Den Haag, 19 april 2011

Tijdens een gezamenlijke vergadering van de commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking, voor Justitie en voor de JBZ-Raad op 12 april 2011 is uw brief d.d. 1 april 2011 inzake de regeringsreactie op het AIV-advies over piraterijbestrijding besproken. De commissies hebben met belangstelling kennis genomen van de regeringsreactie. Inzake de aanwezigheid van particuliere beveiligers aan boord van koopvaardijschepen hebben de leden van bovengenoemde commissies nog aanvullende vragen.

Tijdens een eerdere briefwisseling tussen deze commissies en de toenmalige ministers van Buitenlandse Zaken en van Justitie, hebben de commissies in een brief d.d. 24 november 2009 al hun zorg geuit over het gebruik van particuliere beveiligingsbedrijven om Nederlandse schepen tegen piraten te beschermen. In antwoord op de vraag of het de ministers van Buitenlandse Zaken en van Justitie noodzakelijk leek de activiteiten van particuliere beveiligers te reguleren om misstanden te voorkomen, gaven beide ministers aan geen aanleiding te zien om de Wet Wapens en Munitie (WWM) of de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en rechercheburéaus (WPBR) aan te scherpen.

Uit open bronnen hebben de leden van de commissies BDO, Justitie en JBZ begrepen dat er nu schepen worden omgevlagd om het mogelijk te maken particuliere *vessel protectiondetachments* (VPD's) in te zetten. Tevens hebben de commissies begrepen dat er ook aanwijzingen zijn dat particuliere VPD's in buitenlandse havens aan boord worden genomen van schepen onder Nederlandse vlag.

Aangezien u in uw brief van 1 april 2011 zelf reeds spreekt over het feit dat VPD's bestaande uit Nederlandse militairen zeker niet in alle gevallen zullen en kunnen worden ingezet, lijkt het welhaast onvermijdelijk, dat schepen onder Nederlandse vlag, die niet in aanmerking komen voor militaire VPD's en zich evenmin door militaire escortes voldoende beschermd weten, particuliere VPD's aan boord zullen nemen.

De leden van de commissies verzoeken de regering de ad hoc commissie onder leiding van prof. mr. J.L. de Wijkerslooth op te dragen in haar onderzoek deze berichten op waarheid te toetsen en de omvang van het probleem in kaart te brengen. Indien het inzetten van particuliere VPD's structureel van aard blijkt te worden, dringen de commissies er op aan om regels te stellen voor de particuliere VPD's (zoals voor screening, geweldsinstructies, gezagsverhouding tot de gezagvoerder). Tevens sporen zij de regering aan om in internationaal verband tot afspraken te komen over de inzet van particuliere VPD's aan boord van koopvaardijschepen.

Tot slot wensen de commissies op te merken dat er sprake lijkt van tegenstrijdigheid in uw brief aangaande de regio Puntland in Somalië. In het kader van regionale capaciteitsopbouw spreekt u van Puntland als een relatief stabiele regio. Dit wordt echter weersproken in de laatste alinea van deze paragraaf, waar staat dat de overheidsstructuur van Puntland zeer zwak is en er sprake lijkt te zijn van verwevenheid tussen piratenleiders en regionale autoriteiten. Graag zouden de commissies in meer detail vernemen hoe de regering de situatie in Puntland precies waardeert.

Een gelijkluidende brief is verzonden aan de minister van Defensie.

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
G. J. de Graaf

Voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
R. H. van de Beeten

Voorzitter van de vaste commissie voor de JBZ-Raad,
M. J. M. Kox

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 mei 2011

Graag bieden wij u, mede namens de minister van Infrastructuur en Milieu en de minister van Veiligheid en Justitie, hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking, Justitie en de JBZ-Raad over de regeringsreactie op het AIV-advies over piraterijbestrijding van 19 april 2011 met kenmerk 147832.02u.

De regering hecht eraan te wijzen op de huidige kaders aangaande het toelaten van gewapende particuliere beveiligers aan boord van in Nederland geregistreerde schepen. De AIV heeft geadviseerd dat in bepaalde gevallen, een voorwaardelijke inzet van gewapende particuliere beveiligers mogelijk wordt gemaakt. Nadat de *ad hoc* commissie onder leiding van prof. mr. J.L. de Wijkerslooth zijn advies heeft afgerond zal de regering een standpunt innemen over de wenselijkheid om de huidige kaders te wijzigen, waarbij het advies het uitgangspunt zal vormen. De berichten waarnaar verwezen wordt over het gebruik van gewapende particuliere beveiligers aan boord van Nederlandse schepen zijn relevant voor het werk van de *ad hoc* commissie en zullen onder haar aandacht worden gebracht.

Verder vragen de commissies een appreciatie van de situatie in Puntland. Zoals de regeringsreactie reeds stelt wordt aangenomen dat in Puntland piraterijnetwerken verweven zijn met de regionale machtsstructuren. Piraterij concentreert zich in belangrijke mate in Puntland. Om op termijn de dreiging van piraterij te kunnen wegnemen is Puntlandse betrokkenheid noodzakelijk. De *root causes* van piraterij liggen immers op land en niet op zee.

Op het terrein van justitiële infrastructuur is er in Puntland (en ook Somaliland), mede dankzij het piraterijbestrijdingsprogramma van het *United Nations Office on Drugs and Crime* (UNODC), veel vooruitgang geboekt. In internationaal verband is er overeenstemming dat er voldoende aanknopingspunten zijn om deze samenwerking verder uit te bouwen, te beginnen bij de uitbreiding van detentiecapaciteit om veroordeelde piraten, ook wanneer zij elders veroordeeld zijn, in deze regio's hun straf te laten uitzitten. Hierbij dient, gedurende het proces, wel scherp erop toegezien te worden dat de noodzakelijke waarborgen over behandeling van gevangenen verder worden bestendigd.

Ten aanzien van kustwachtontwikkeling in Puntland ontbreken dergelijke aanknopingspunten vooralsnog. De Puntlandse autoriteiten hebben tot nu toe nog onvoldoende vertrouwenwekkende maatregelen genomen om internationale partners te overtuigen van de bereidheid van Puntland om de strijd met piraten aan te gaan. Dit is ook besproken tijdens een recente ontmoeting van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken met de Puntlandse minister van internationale samenwerking en planning. Hierdoor, en vanwege de dual use risico's die aan projecten op het terrein

van kustwachtontwikkeling kleven, acht de Nederlandse regering het (nog) niet wenselijk om bij te dragen aan maritieme capaciteitsopbouw van de Puntlandse autoriteiten.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal

De minister van Defensie,
J. S. J. Hillen